Haagse Vogelbescherming

De Wulp

40e jaargang nr. 4 - november 2009

De Wulp

40e jaargang, nr. 4, november 2009

COLOFON
De Wulp is een kwartaaluitgave van de Haagse Vogelbescherming, die gratis wordt toegezonden aan de leden.

Wulp online
www.haagsevogels.nl

Kopij
Inleveren artikelen (max. 500 woorden) voor de Wulp zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op 15 januari 2010.

Redactie
Caroline Walta (hoofdredactie)
Loes Loorij (corrector)
E-mail: *dewulp@gmail.com*

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten of niet te plaatsen. Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun bijdragen. Publicatie betekent niet dat de daarin vermelde meningen het inzicht van de redactie of van de Vereniging weergeven.

Vormgeving en druk
Pasmans Offsetdrukkerij Den Haag
Oplage: 1300 exemplaren

De Wulp wordt gedrukt op chloor- en zuurvrij papier.

Contributie
De contributie bedraagt vanaf 2007 minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen; jeugdleden tot 16 jaar gratis; lidmaatschap voor het leven: € 250,00 minimaal. Betaling op gironummer 275200 t.n.v. Haagse Vogelbescherming.

Ledenadministratie
Voor aanmelden van nieuwe leden, adreswijzigingen en contributiebetaling kunt u terecht bij de ledenadministratie:
Ingrid Megens
E-mail: *hvbleden@planet.nl*
Riouwstraat 206, 2585 HZ Den Haag

Foto voorplaat: Dit vrouwtje sijs kijkt eerst even of de kust veilig is, voordat ze een badje gaat nemen in de drinkpoel van het Gravin van Bylandt vogelrustgebied.
Foto: Boudewijn Schreiner

Van de redactie

Het is zover. De eerste avond met de verwarming aan. De ketel bijvullen. Hoe ging dat ook alweer? Afritsbroeken en mouwloze shirts verhuizen naar de verste plank in de kast. Samen met de zonnebril en crème factor 20. In de supermarkt verschijnen speculaas en kruidnootjes. Bij de drogist alles voor het maken van je kerstkaarten. Fietsend van kantoor naar huis de dynamo aan het wiel (en straks ook op de heenweg). Winterjas, sjaal en handschoenen.

Op een herfstochtend loop ik mijn trimrondje. Weer in de lange broek met windjack. Het is fris, maar van het joggen krijg ik het wel warm. Zowaar komen zonnestralen tevoorschijn. Gekleurde bladeren schitteren in het licht. Op het stuk langs de Vliet versnel ik mijn pas, soms gebeurt dat, dan krijg je ineens vleugels. Maar wat hoor ik daar? Ik ga langzamer lopen en probeer het geluid van de langsrazende auto's uit te bannen. Dat is toch niet? Ik stop en luister.

Vol overgave klinkt de heldere roep van een... tjiftjaf. Ik kan het nauwelijks geloven, het is bijna november. Ja, echt, daar volgt nog een ronde van 'tjiftjaf-tjiftjaf'. Is het een laatste groet voordat de vogel op reis gaat richting het zuiden? Of laat de vogel weten dat dit de stek is waar hij deze winter blijft? Zelf doet deze zang mij denken aan het voorjaar. Dan noteer ik wanneer ik de eerste tjiftjaf hoor en later, wanneer de eerste gierzwaluw zich aandient. Maar zover is het voorlopig niet. De winter staat voor de deur. Hoewel, op die mooie trimmorgen was het voor mij even lente.

Een lange, warme zomer is voorbij, de lucht bijt koud, wattendekens bedekken de velden. Bomen verkleuren, de temperatuur zakt gestaag, mooie en natte dagen wisselen, het wachten is op de eerste herfststorm. Intussen beginnen grote vluchten grauwe ganzen onrustig heen en weer te vliegen, veel, heel veel ganzen. Ze doen zich tegoed aan het weidegras. Arme boeren, ze kunnen beter ganzen gaan houden in plaats van koeien. Op landgoed Ockenburgh wordt een natte duinweide voor vermesting behoed. Die Koeweide mag vanwege de Natura 2000 richtlijnen niet als hondenuitlaatplaats worden gebruikt. Dat is beter voor de kwetsbare flora en indirect dus ook voor de vogels die daar verblijven. Ook de HVB pleitte voor bescherming van deze zeldzame habitat.

Grote opsteker voor de vereniging was het eerste Haagse Vogelfestival in Leidschendam. Daar werden in tuinwinkel 'De Gieters' aan de Veursestraatweg ca. 700 mensen ontvangen. Vervolgens vergaapten ze zich door enorme telescopen aan de vogels op de Starrevaartplas. Vogelaar en super telescopist Rob ter Ellen had samen met bestuurslid Idde Lammers een smaakmakend vogelfeest op poten gezet. Mooie rode poten had de sprekende ooievaar, die ter ere van de feestvreugde vier groot uitgevallen eieren offerde. Het feest kon beginnen. Mooi weer en interessante excursies van de Vogelwerkgroep Starrevaart waren de grote trekpleisters.

Minder leuk is het leven van Scheveningers en Hagenaars die uitverkoren zijn broedgelegenheid te bieden aan onze fraaie Larus Argentatus (zilvermeeuw). Al was ie van goud, dan nog werden deze luidruchtige medebewoners verguisd. De Haagse VVD-fractie zag in dit lijden een kans om zieltjes te winnen voor de komende verkiezingen. De redeloze en dus niet aansprakelijke meeuwen moeten als ongedierte voor de rechter worden gedaagd en ter dood veroordeeld. Of teruggejaagd naar de duinen nadat eerst de vossen worden uitgeroeid. Met deze VVD-insteek zijn we weer terug in de Middeleeuwen. Zelfs minister Verburg liet zich zonder onderzoek verleiden tot boute uitspraken die de Flora- en faunawet geweld aandoen. Arme wethouder Baldewsingh. Al een jaar lang probeert hij de oorzaak van de vogeloverlast aan te pakken. Hij verbiedt het voeren van de vogels, maar niemand die zich er iets van aantrekt. En ook de ondergrondse afvalcontainers, waar de vuilniszakken veilig zijn voor onze zilvers zijn bij een deel van de burgerij ongewenst. Men blijft mopperen. Het lijkt wel of dat tot cultureel Haags Erfgoed is verheven.

Enfin, niet boos worden voorzitter en lekker doorgaan met vogels beschermen; Moerasje Ockenburg samen met de groenbeheerder en de Veldwerkcommissie een grote beurt geven, het veldwerkhok aan de Laan van Poot redden etc. dat houdt je gezond!

Uw voorzitter
Frederik Hoogerhoud

Haags Vogelfestival succesvol verlopen

De Haagse Vogelbescherming organiseerde in samenwerking met Ringfoto Focus op zondag 6 september het eerste Haags Vogelfestival. Rond de Vogelplas Starrevaart en de Meeslouwerplas startten er de hele dag door gratis vogelexcursies. In de Tuinwinkel De Gieters aan de Veursestraatweg was een vogel- en natuur-informatiemarkt. Ruim dertig vrijwilligers van de Haagse Vogelbescherming en de VWG Vlietland waren de hele dag actief. Het festival trok zo'n 700 bezoekers.

Het doel van het Vogelfestival was zo veel mogelijk mensen kennis te laten maken met het kijken naar vogels. "Dit doel is zeker gehaald", vertelt Idde Lammers, bestuurslid van de Haagse Vogelbescherming en organisator van het festival. "We hebben vanaf de twee veldposten met vele honderden mensen een excursie gemaakt. Het oorspronkelijke idee was om ieder heel uur vier excursies te starten, maar daar zijn we in de loop van de dag vanaf gestapt. We hebben er een halfuursexcursie van gemaakt, zodat we meer mensen van vogels konden laten genieten."

FOTO: CAROLINE WALTA

En genoten werd er. Met name op het eilandje in de Vogelplas Starrevaart zaten honderden vogels. Idde: "Met het blote oog zie je hooguit een vlekje, dat maakt het herkennen van de soorten moeilijk. Met een telescoop kon je de vogels op het eiland echter close up in beeld krijgen. Voor veel mensen die nog nooit door een telescoop hadden gekeken, ging er een wereld open." Watersnippen, goudplevieren, bonte strandlopers, krakeenden, lepelaars, kluten, ooievaars en kemphanen waren enkele soorten die tijdens het Haags Vogelfestival door veel mensen bespied zijn.

FOTO: BOUDEWIJN SCHREINER

Veel aspirant-vogelaars wisten na het bekijken van de vogels op de plas de weg naar de tuinwinkel De Gieters aan de Veursestraatweg in Voorschoten te vinden. Hier was een informatiemarkt met stands van vogel- en natuurorganisaties, natuurreisbureaus en leveranciers van verrekijkers, telescopen, statieven en rugzakken. Kinderen konden er een vogelherkentest doen en nestkastjes timmeren.

Het bestuur van de Haagse Vogelbescherming vond het Vogelfestival zeer geslaagd en bedenkt hoe hier in de toekomst een vervolg aan gegeven kan worden.

FOTO: CLASIEN BLOM

FOTO: CAROLINE WALTA

Organisatoren Rob ter Ellen (van Ringfoto Focus) en Idde Lammers.

FOTO: BOUDEWIJN SCHREINER

Expositie natuurfoto's van Henk Harmsen

DOOR WIM EN HARRIET KOLBER

Al bijna 30 jaar is hij één van de gerenommeerde fotografen van de Haagse Vogelbescherming. Voor zijn werk ontving hij in 2005 een Gouden Wulp.

Vanaf nu tot en met januari 2010 kunt u ruim 20 van zijn originele foto's van vogels en de natuur in het algemeen bewonderen in het Benoordenhuis (Bisschopstraat 5, 2595 XH, Den Haag). Dit kunt u bijvoorbeeld doen op de avonden van de lezingen (zie pagina 15).
Als u buiten deze tijd wilt langskomen, kunt u het beste eerst informeren naar de openingsstelling van het wijkcentrum, door te bellen met 070 3240572.

FOTO: HENK HARMSEN

Nieuwjaarsreceptie

Het bestuur van de Haagse Vogelbescherming nodigt alle leden ook dit jaar uit voor een nieuwjaarsreceptie.

U bent van harte welkom om op zondag 10 januari van 16.00 tot 18.00 uur op een succesvol nieuw vogeljaar te komen toasten.

Het adres is:
ATV Eigen Arbeid
Zijdeweg 60
2245 BZ Wassenaar
(zie kaartje)

Expositie Marjolein Bastin in Den Bosch

Wie kent haar levendig geschilderde natuurtaferelen niet?
In het Noordbrabants Museum in Den Bosch kunt u ruim 150 originele werken bewonderen. Voor kinderen is er een zaal ingericht over Vera de Muis met meer dan 30 tekeningen. De expositie is tot en met 3 januari 2010. Het museum is open van dinsdag t/m vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag, zon- en feestdagen van 12.00 tot 17.00 uur (gesloten 1e kerstdag en nieuwjaarsdag).

Noordbrabants
Museum

Kijk voor meer informatie op
www.noordbrabantsmuseum.nl

Dagje uit met de vogelaars

FOTO: ANDRÉ KOMMER

Impressie van het vogelwachtersuitje van 23 mei jl.

DOOR RIA HOOGSTRAAT,
aspirant-vogelaar

Het was voor mij de eerste keer, dus ik wist niet wat ik moest verwachten. Lunchpakket, drinken en natuurlijk verrekijker mee. Regenkleding en zonnebrand? Voor dag en dauw uit bed, want met openbaar vervoer vanuit Leidschendam naar Vogelasiel De Wulp is een hele onderneming. Ik heb het richtinggevoel van een fietspomp dus het was even zoeken naar de Wulp, die verscholen lag aan het eind van een laan tussen de bomen. Daar zag ik al de eerste bekende gezichten van de cursus, maar nog meer onbekende gezichten. Even later arriveerden mijn twee collega-aspiranten Elly en Riekje. Ruud deelde jaarverslagen 2008 uit, hadden we meteen wat te lezen. We kregen ook een turflijst mee voor onderweg om aan te kruisen wat we gezien/gehoord hadden. Toen iedereen er was verdeelden de aanwezigen zich over de auto's. Wij kwamen terecht bij Guus, die zonder blikken of blozen akkoord ging met zo'n harem in zijn auto.

Afdwalen

Eerst bezochten we wat vogelgebiedjes 'in de buurt' zoals Botshol. Veel watervogels, waarvoor je eenvoudige verrekijkertje ruimschoots tekortschiet, zover weg zaten ze. Collega's met een telescoop stonden welwillend hun plaatsje af. In bomen en struiken lieten fitis en tjiftjaf zich luid en duidelijk horen en ook de winterkoning deed zijn best. Voor de luchpauze gingen we naar 's-Graveland, naar het kloppend hart van Natuurmonumenten. Iedereen werd geïnstrueerd hoe hij/zij rijden moest en daar gingen we dan. Wij volgden de grijze auto van Jaap, en Ruud volgde ons. Toen we er achter kwamen dat we wel erg van de route afgedwaald waren, namen we de

eerste afslag. Dat bleek een voormalige afslag te zijn die (tijdelijk?) buiten gebruik was en wij belandden in het zand. Ruud volgde ons braaf. Blijkbaar waren we achter de verkeerde grijze auto aangereden. Handig als je dan een mobieltje bij je hebt. Na enig heen-en-weer gebel wisten we de juiste route, via een laatste stukje onverhard, weer op te pakken en arriveerden heelhuids in 's Graveland. We hadden een uur de tijd voor een wandeling of voor de lunch of een combinatie daarvan. Binnen was er automatenkoffie en een toilet, altijd prettig. Er was een heel gevaarlijke winkel met allemaal prachtige natuurboeken over allerlei onderwerpen, ook vogels. Wij zochten een plekje op het terras in de zon en lunchten daar, terwijl we genoten van het leven in en om de grote waterbakken die daar stonden. Prachtige libelles, waterlelies en kikkertjes. Nog even het bos in, da's genieten voor een bomengek als ik. Intussen had ik al heel wat afgevinkt op mijn lijst, maar alleen wat ik zelf gezien of gehoord en herkend had.

Schollevaar en flatsen

's Middags gingen we met een gids van Natuurmonumenten met een fluisterboot het Naardermeer op: het oudste natuurgebied van Nederland. Het is een pingo: een smeltkuil uit de ijstijd, van 10.000 jaar oud. Vanaf het vertrekpunt van de boot is een nieuwe toegangsweg gegraven, daarom lagen de oevers er nog wat kaal bij. Verderop werd dat beter. Onderweg was er heel wat te horen maar niet altijd te zien. Al die fliereflui-tende rietvogeltjes, ik kon er geen chocola van maken. Meteen schoten ervaren collega's te hulp en legden uit waar je welk vogeltje aan kunt herkennen, ze imiteerden ze zelfs. Dat herinner ik me ook nog van de cursus, onze leraar was daar erg goed in. Halverwege stapten we uit om de aalscholverkolonie te bezoeken. De gids noemde ze schollevaars. Het was een herrie van jewelste, de jongen schreeuwden constant om eten. De stank viel mee. Boven het pad naar de kijkhut hingen netten om de poep op te vangen. Die beesten produceren behoorlijke flatsen, daar word je niet vrolijk van als je dat op je hoofd krijgt. De jongen hebben een witte borst en buik, de volwassen exemplaren zijn helemaal donker met een witte keelvlek. Ze maken een soort grommend geluid, heel apart voor een vogel. Vanuit de hut konden we ze van heel dichtbij zien.

Weer terug met de boot, de lucht betrok een beetje maar het bleef droog. Nog meer vogels, maar ook langs de kant was genoeg moois te zien aan planten, struiken en bomen. Regelmatig werd er omhoog gekeken, want je zal toch een bijzondere vogel missen.

Toen we weer terug waren werden de turflijsten vergeleken. Ik had, met wat hulp en smokkelen (opschrijven wat een ander heeft gezien/gehoord), ongeveer 50 kruisjes op mijn turflijst staan. Niet te geloven! Reden voor Ruud om te zeggen dat ik dan maar een verslag moest schrijven van deze dag. Hoogtepunten uit de lijst: purperreiger, zwarte stern, krooneend, brandgans, kleine plevier, koekoek.

Deze kennismaking is mij goed bevallen: aardige mensen, die vogelaars.

Graag tot de volgende keer.

Meeuwen

DOOR HETTY MOS

In een reactie op het artikel van Wim Kooij in de vorige Wulp wil ik bij de slotzin beginnen. Niet alle inwoners van Den Haag en omstreken zijn (financieel) in staat een huis te kopen dat geen plat dak heeft! Wij hebben ruim dertig jaar in een huis met een plat dak gewoond en we hadden zelf ook liever een huis met een tuintje in ons bezit gehad, maar helaas...

Sinds een jaar wonen we nu in een leuke hofjeswoning met een enorme hoeveelheid meeuwen in de buurt. De naastliggende bejaardenflat heeft een aantal paartjes kleine mantelmeeuw op het dak broeden en ook in de omliggende straten is het een drukte van belang op de daken.
Nu vinden we dat wel gezellig, maar je bent nooit zonder geluid. Van tijd tot tijd schijnt er midden in de nacht iets engs voor ze te gebeuren en gaat de hele troep krijsend op de wieken. Om twaalf uur 's nachts, om vier uur of om zes uur 's ochtends. Het is altijd feest! Zeker als er mensen zijn die de meeuwen voeren.

FOTO: HETTY MOS

Om een uur of tien 's morgens komt de eerste op de voerplek aan en die blijft net zolang roepen (niet hard, maar wel doordringend) tot er wat afgeschoven wordt. Waar ik zelf helemaal knetter van werd, is de tijd dat de jongen vliegvlug zijn en mee mogen 'boodschappen doen'. Ze staan net zo lang te jengelen tot ze wat krijgen en het maakt niet uit of ze er twee of vier uur voor moeten zeuren. Dat geluid gaat je door merg en been (uit oogpunt van eten krijgen is dat zeer succesvol.)

De vuilniszakken die verscheurd worden door meeuwen worden vaak te vroeg buiten gezet. Ik heb zelf het handigheidje van mijn moeder overgenomen om etensrestjes in een leeg melk- of sappak te doen en dit heeft tot resultaat dat nog nooit een vuilniszak van ons vernield is.
Ik vraag me af of er al onderzoek gedaan is naar het gegeven dat meeuwen niet op groene daken broeden, omdat ze niet graag in de vegetatie zitten. Als het bewezen mocht worden is dat een extra stimulans om bij vernieuwing van het dak een groene variant aan te schaffen.
Meeuwen kunnen een heleboel herrie geven, maar ik hoor het liever dan een wild feest in de buurt.

Gierzwaluwen in nood

DOOR RUUD VAN DER WAARD

Half juli was een aannemer aan het werk in een pand aan de Vijzelstraat in Scheveningen; een groot dubbel bovenhuis met plat dak, dat volledig gerenoveerd gaat worden. Tijdens het slopen van het plafond van de tweede etage vallen plots nesten van gierzwaluwen naar beneden, vier stuks in totaal. Zwaluwen vliegen in paniek rond; een compleet pandemonium. De geredde juveniele gierzwaluwen komen in het Vogelasiel De Wulp terecht en worden daar verzorgd, om op een later tijdstip alsnog vrijgelaten te worden. Dit is ook met succes gebeurd. De contactpersoon in deze affaire was de voorman van het project. Deze man bleek heel behulpzaam en bereidwillig een steentje bij te dragen aan het behoud van deze nestlocatie, net als de dame van het bemiddelende vastgoedbedrijf. Ik heb uitvoerig uitleg gegeven over de ontstane situatie en de noodzaak de invliegopeningen in stand te houden, zodat onze zwaluwen ook volgend seizoen gebruik kunnen maken van hun nestlocatie. Mijn advies was speciale gierzwaluwnestkasten aan de binnenzijde tegen de gevel achter de invliegopeningen te plaatsen. Hetty Mos ging direct aan de slag met het maken van de twee nieuwe kasten, die eind augustus zijn aangebracht.
We wachten met spanning af of de gevestigde gierzwaluwbroedplaatsen ook het volgende seizoen weer gebruikt kunnen en zullen worden.

P.S.: de genoemde bedrijven en personen wensen anoniem te blijven.

FOTO: ARCHIEF LOES JALINK

Koch & Notarissen

's - Gravenhage

Groot Hertoginnelaan 32a – 2517 EG 's-Gravenhage
Telefoon (070) 346 95 02 – Telefax (070) 345 82 33
info@kochnotarissen.nl

De Bomenkapper

De Bomenkapper kapt of snoeit uw boom veilig, voor een vriendelijke prijs en met aandacht voor het dierleven in uw tuin.

De Bomenkapper:
- kan voor u takkenrillen en houtstapels bouwen
- gebruikt alleen milieuvriendelijke brandstof en olie
- geeft ecologisch advies bij de keuze van een nieuwe boom en kan deze ook voor u planten.

Voor gratis en vrijblijvend advies over de mogelijkheden en een prijsopgave, neem contact op met

Peter Waenink
06-13752132
070-7852161

www.bomenkapper.nl **info@bomenkapper.nl**

Contactadres CEL: Nicolette Rab, tel.: 070-354 89 74 of 06-18 43 69 25, e-mail: *hvbexcursies@live.nl*

*Voor een toelichting verwijzen wij u naar **"Het Kader"**, na het overzicht van deze excursies.*

Zondag 29 november 2009:
Brabantse Biesbosch
*Dagexcursie met eigen vervoer***
Wij steken bij Dordrecht de Nieuwe Merwede over en bezoeken o.a. de Spieringpolder in het Nationaal Park De Biesbosch.
Leiding: Jaap Zoet
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Zaterdag 12 december 2009:
omgeving Zoetermeer
*Lange ochtendexcursie met eigen vervoer ****
Wij rijden naar Westerpark, Buytenpark en Prielenbos om te kijken welke vogels er dit najaar in deze gebieden, dicht bij de stad, overwinteren.
Leiding: Jouke Karper en Jaap Zoet
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Dinsdag 29 december 2009:
Vogelgebieden Zuid-Holland
*Dagexcursie met eigen vervoer **
Aan het einde van dit vogeljaar is het een goede gewoonte het jaar af te sluiten met een gezellig dagje vogelen in Zuid-Holland en mogelijk toch nog leuke overwinteraars te kunnen zien.
Leiding: Ria den Heyer
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Zaterdag 9 januari 2010:
Vaartocht Haringvliet
*Dagexcursie met eigen vervoer ***
Het nieuwe jaar willen wij goed beginnen met een excursie door Staatsbosbeheer over Het Haringvliet. Kijken of we, net als verleden jaar, de slechtvalk en zeearend zien. Verder zoeken wij naar ganzen en eenden.
Leiding: Jaap Zoet
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer en bootreis

Zaterdag 16 januari 2010:
Noordwijk Boswachterij of Coepelduinen
*Lange ochtendexcursie met eigen vervoer ****
Na een tijd niet in dit gebied te zijn geweest, gaan wij kijken hoe het zich heeft ontwikkeld en welke vogels het aantrekt.
Leiding: Ton Haase
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Zaterdag 30 januari 2010: Zeeland
*Dagexcursie met busjes ***
We kijken hoe de werkzaamheden van Plan Tureluur zijn gevorderd en hoe de vogels het nu vinden. Tevens zullen wij op de

Brouwersdam kijken wat voor zeevogels er overwinteren in Nederland.
Leiding: Jaap Zoet
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave en kosten: deelnemers dienen zich vooraf op te geven door middel van storting van € 30, - (niet-leden € 32,50 en jeugdleden € 8, -) op de girorekening genoemd in het kader onder vermelding van "excursie Zeeland" Het bedrag dient uiterlijk 9 januari 2010 bij ons binnen te zijn.

Zaterdag 6 februari 2010:
Hoekse Waard
Dagexcursie met eigen vervoer **
De excursie waarbij Peter de Barse ons rondleidt in de omgeving van Strijen, op zoek naar de dwerggans en andere ganzen die hier in grote hoeveelheden overwinteren.
Leiding: Jaap Zoet/Peter de Barse
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Zaterdag 13 februari 2010:
Vogelrustgebied Ockenburgh
Ochtendexcursie met eigen vervoer **
Dit vogelrustgebied aan de Laan van Poot wordt onderhouden en geïnventariseerd door Hetty Mos. Let op: omdat het gaat om een rustgebied is er een maximum gesteld van 20 personen.
Leiding: Hetty Mos
Tijdstip: 9.00 uur
Verzamelpunt: Ockenburghstraat 21, 2553 AA (bij Crematorium)
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: geen

Zaterdag 20 februari 2010:
Arkemheem bij Nijkerk
Dagexcursie met eigen vervoer **
Deze excursie staat in het teken van de kleine zwaan, die in grote hoeveelheden hier overwintert. Tevens kijken wij op een van de randmeren om te zien welke eenden er zijn.
Leiding: Jaap Zoet
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Zaterdag 27 februari 2010:
Goeree en Overflakkee
Dagexcursie met eigen vervoer **
Hier gaan wij in het duingebied bekijken of de kiekendief zich wil laten zien. Daarna bezoeken we de Kwade Hoek om waar te nemen welke vogels hier 'overtijen'.
Leiding: Jaap Zoet
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

Zaterdag 6 maart 2010:
Boer Geijsel en polder de Rondehoep
Dagexcursie met eigen vervoer **
Het landje Geijsel bij de Ouderkerkerplas is een begrip geworden. Steltlopers als grutto's, (o.a. IJslandse), kemphanen etc. komen terug uit Afrika en verzamelen zich hier. De Waverhoek in de polder is de laatste tijd uitgegroeid tot een goed vogelgebied. Op de Botholseplas hopen wij de krooneenden te vinden.
Leiding: Nicolette Rab
Tijdstip: 8.30 uur
Verzamelpunt: parkeerplaats Ministerie van Landbouw, Bezuidenhoutseweg
Opgave: deelnemers dienen zich vooraf op te geven bij het contactadres
Kosten: vervoer

HET KADER

Contactpersoon CEL: Nicolette Rab, telefoon: 070-354 89 74 of 06-18 43 69 25,
e-mail: *hvbexcursies@live.nl*
Penningmeester CEL: Jan Pietersen, Hengelolaan 948, 2544 GK Den Haag, telefoon: 070-367 25 85
Verzamelpunt: De parkeerplaats naast het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Min LNV), Bezuidenhoutseweg 73, 2594 AC Den Haag (tenzij anders genoemd).
Opgave: Voor alle excursies dient u zich vooraf op te geven bij de contactpersoon van de CEL (tenzij anders genoemd). Mocht u na opgave onverhoopt verhinderd zijn, dan vernemen wij dit graag zo spoedig mogelijk i.v.m. het vrijkomen van ruimte voor anderen. Deelname is naar volgorde van opgave.
Er geldt een maximum van 20 deelnemers per gids.
Vervoer: Voor dagexcursies met eigen vervoer aangeven of u zelf met uw auto kunt rijden en hoeveel deelnemers u kunt meenemen; of dat u met een deelnemer wilt meerijden. Kosten voor meerijden is € 0,06 per kilometer, af te rekenen met de chauffeur.
Rekeningnummer: Voor excursies waaraan kosten zijn verbonden die moeten worden overgemaakt, dient u het aangegeven bedrag te storten op rekeningnummer 271.84.86 van de Haagse Vogelbescherming, afdeling excursies. Annuleringen schriftelijk of telefonisch meedelen aan de penningmeester.
Regels en reglement: Met het verschijnen van de nieuwe agenda, vervalt automatisch de vorige.
Deelname geschiedt op basis van het Reglement Deelname Excursies (2006). Dit reglement kunt u opvragen bij de penningmeester.
Jeugd: Op alle excursies zijn ook jongeren welkom!
Zwaarte excursies:

- * lichte wandeling, geen conditie vereist
- ** flinke wandeling, enige conditie vereist
- *** lange wandeling of meerdere wandelingen, conditie vereist
- **** zware wandeling(en) in moeilijk/ruig terrein

Eten en drinken: Neem wat te eten en drinken mee voor onderweg, daar er niet altijd een uitspanning kan worden bezocht.
Kleding: Aangeraden wordt waterdicht schoeisel en regenkleding mee te nemen. In de winter warme kleding en handschoenen. In de zomer ademende kleding in lagen met voldoende bedekking tegen felle zon en eventueel insecten.

FOTO: LAURA DORST

CEL lezingen

Maandag 18 januari 2010
Spreker: Frits Franssen
Onderwerp: Vogeltrek en Vogelgriep
Toelichting: Aandacht voor de herkomst en de route die verschillende trekvogels gebruiken en waarlangs het virus onze streken zou kunnen bereiken.

Maandag 15 februari 2010
Spreker: Ed Opperman
Onderwerp: Tropische vogels van Costa Rica
Toelichting: Verslag met foto's van deze reis en met name aandacht voor de kolibries.

Maandag 15 maart 2010
Spreker: Tom Loorij
Onderwerp: Verslag van een vogelreis naar India
Toelichting: Bijzondere vogels die wel in India voorkomen maar niet bij ons en over een ontmoeting met tijgers.

Alle lezingen worden gehouden in 'Het Benoordenhuis', Bisschopstraat 5, 2596 XH Den Haag en beginnen stipt om 20.00 uur.

Oproep

Wie neemt er deel aan Mus-project van SOVON?

In het kader van het MUS-project van SOVON worden in de Haagse regio 15 plots (=postcodes) geteld. Wij weten helaas niet wie dat doen. Wegens een huismussenactie wil ik graag in contact komen met deze tellers
Tom Loorij, e-mail: tloorij@xs4all.nl

De scholekster heeft het in Den Haag wel naar zijn zin

DOOR WIM KOOIJ

De scholekster is in onze stad een vertrouwde verschijning. Toch gaan de aantallen sinds de jaren 80 landelijk gezien hollend achteruit. Langs de kust, op de wadden, maar ook in de weilanden dalen de aantallen al jarenlang. Een oorzaak hiervan is de overbevissing van schelpdieren langs de Nederlandse kust (o.a. kokkelvisserij). Voor scholeksters die onze weilanden bevolken is het terugdringen van het relevante biotoop de boosdoener. De situatie was reden 2008 uit te roepen tot het jaar van de scholekster.
Wat is er nu echt aan de hand? Hoe is het tij te keren? En hoe ziet het eruit voor onze stad-scholekster?

Nederland heeft een bijzondere verantwoordelijkheid ten opzichte van de 'bonte piet'. Er broeden bijna 300.000 paren wereldwijd en al gauw éénderde daarvan koos gaandeweg voor thuishaven Nederland. Maar dat wordt rap minder. Stadsbewoners hebben niettemin een heel ander beeld van de ontwikkeling van de (lokale) scholeksterstand. De aantallen die wij in woonwijken tegenkomen zijn weliswaar marginaal in vergelijking met de cijfers waarmee we rekenen in het buitengebied, toch wordt het tussen het steen juist gaandeweg een méér vertrouwde verschijning en ontpopt de scholekster zich zelfs tot cultuurvogel. De scholekster beschikt over een wonderlijk goed aanpassingsvermogen. Wanneer elders broedareaal verloren gaat, screenen ze de mogelijkheden in een ogenschijnlijk veel minder vogelvriendelijk terrein. En met succes. Zo vinden scholeksters -net als meeuwen- een goed heenkomen op platte daken met grind, die nog eens als voordeel hebben dat ze daar niet worden lastiggevallen door natuurlijke vijanden als katten en vossen.

Rare broedrituelen

De scholekster houdt er rare broedrituelen op na. Over hoe uitslovers het aanpakken en hoe het degenen vergaat die wat meer de kat uit de boom kijken. Er zijn nogal wat overeenkomsten met mensen, maar ook de nodige verschillen. Erg belangrijk als (letterlijke) basis voor het liefdesleven, is het territorium. Met andere woorden, wat is het domein van het mannetje scholekster en het te veroveren vrouwtje? Er zijn door de bank genomen twee manieren waarop scholeksters proberen een geschikte broedplaats te veroveren. Zoals sommige mensen graag in de Haagse binnenstad wonen, anderen liever 'op' Scheveningen en een derde liever aan de stadsrand, zo kennen ook de scholeksters hun favoriete woonoorden. Een scholekster die eenmaal een prettig adres (bijvoorbeeld een breed plat dak) heeft gevonden, piekert er niet over daar te vertrekken. Zo'n A-locatie wordt

ook wel een *hokkerterritorium* genoemd. Het ligt niet alleen comfortabel, maar vooral vlakbij de lekkere hapjes van bijvoorbeeld een groot grasveld. Ze hoeven alleen maar van het dak af te dalen om op zo'n veld neer te strijken. Rusthuis Oldeslo aan de Maurits de Brauwweg is zo'n plek. Daar zetelt al minstens een decennium lang hetzelfde paar op het comfortabele rustige dak.

Aangezien veel exemplaren de gezegende bonte pietenleeftijd van 30 jaar bereiken, wil de doorstroming wel eens stagneren en kan het dus effies duren voordat bronzige jonge scholeksters zelf zo'n plek kunnen bemachtigen. Maar de mondige en handige uitslovers zijn er uiteindelijk als de kippen bij om met hun eigen kippetje een vacante stek in te pikken. Niet alle jonge scholeksters - ook wel *floaters* genoemd - blijven wachten tot er zo'n droomlocatie vrijkomt. Slapjanussen? Nou nee, niet echt. Wel realisten die zich bewust lijken van het spreekwoord dat de brutalen de halve wereld hebben. Daarom neemt deze groep genoegen met een broedlocatie die wat minder aan luxueuze eisen voldoet. Dit is een *wipperterritorium*. Dat is in de stedelijke omgeving bijvoorbeeld een kleiner dak, waarbij iets meer afstand moet worden overbrugd naar een voedselrijke locatie. Deze wipgrage scholeksters settelen zich al vroeg. Wippen heeft hier betrekking op het steeds heen en weer moeten 'wippen' naar het voedselgebied. Dit in tegenstelling tot de hokkers, die daar al min of meer zijn.

Voorjaarstelling

Begin mei vond er een landelijke scholekstertelling plaats. Ik heb voor die gelegenheid zelf over een oppervlakte van ongeveer 500 ha. (het betrof grote delen van Duttendel, Benoordenhout,

FOTO: ROGIER MOS

Bezuidenhout, Archipelbuurt, Centrum) tussen het steen bonte pieten geteld. Ik kwam uit op 14 territoriumindicerende waarnemingen. Bij het kleinste gebied, Duttendel, kwam ik uit op 3. De rust, de grote hoeveelheid grasvelden om te foerageren, maar ook het relatief nabij zijn van de zee, zijn mogelijke verklaringsfactoren. Vooral sportvelden zijn erg in trek bij scholeksters. In het Benoordenhout zitten twee paar vlakbij het HVV-terrein. Het grootste deel van de tijd zijn dit soort velden een soort niemandsland, omdat er vooral door de week slechts een paar uur per dag wordt gespeeld. In Bezuidenhout broedt een paartje direct langs het veld aan de Theresiastraat. Ook de bebouwing langs het Malieveld (onder meer boven op aangrenzend Provinciehuis) wordt blijkbaar als binnenstedelijke A-locatie gezien.

Sporten

Al met al denk ik dat we ons over onze stadsscholeksters maar niet te veel zorgen moeten maken. Het zal me zelfs niet verbazen als het er gaandeweg nog wat meer worden. Alleen moet de jeugd van Den Haag natuurlijk wel een beetje blijven sporten. Anders kan B&W op het onzalige idee komen om die sportvelden te bebouwen in het kader van het verdichtingbeleid en dan zijn we hun foerageergebied en mogelijk ook de scholeksters zelf kwijt!

Oproep

Hulp gezocht bij vogelwachterwerkdagen

DOOR RUUD VAN DER WAARD

Op deze dagen verrichten onze vogelwachters in een aantal vogelrustgebieden het nodige snoei en ruimwerk, zodat bij aanvang van het volgende broedseizoen de zoveel mogelijk natuurlijke omstandigheden in deze gebieden voor de vogels gewaarborgd zijn.

De data voor het komende seizoen 2009/2010 zijn (zaterdag):

14 november 2009	**André van der Laantuin**
12 december 2009	**Schierbeektuin**
9 januari 2010	**De Den Burgh tuin**
30 januari 2010	**(reserve werkdag)**
13 februari 2010	**(reserve werkdag)**

Gegadigden kunnen zich telefonisch opgeven bij Peter Waenink,
tel. 070-399 46 10 (dagelijks tussen 19.00 uur en 21.00 uur)

Vogelliefhebbers opgelet !

De Haagse Vogelbescherming start eind van de winter 2010 met een nieuwe Vogelwachterscursus. Na de cursus kunt u in het voorjaar gelijk oefenen met het inventariseren van de broedvogels in Den Haag e.o.

Er wordt tijdens deze cursus onder meer aandacht besteed aan het herkennen van de belangrijkste vogelgeluiden en het gebruik van de BMP-telmethode. Na het volgen van deze cursus kunnen de deelnemers broedvogelinventarisaties uitvoeren voor de Haagse Vogelbescherming en SOVON in de groengebieden van Den Haag en omgeving.

Het programma ziet er (voorlopig) als volgt uit:

Zaterdag 13 februari
Ochtendexcursie en introductie

Donderdag 18 februari:
Theorieavond: BMP methode, door Arend van Dijk, SOVON

Zaterdag 20 februari:
Ochtendexcursie: vogelgeluiden en telmethode

Donderdag 25 februari:
Theorieavond: vogelzang en andere kenmerken

Zaterdag 27 februari:
Ochtendexcursie: vogelgeluiden en telmethode

Donderdag 4 maart:
Theorieavond: beheer, Flora- en faunawet, etc.

Zaterdag 6 maart:
Ochtendexcursie en evaluatie in Park Zorgvliet

De theorieavonden worden gehouden in het Milieu Service Punt Zuiderpark, Anna Polakweg 7, tel: 070-305 14 26, aanvang 20.00 uur.

De Haagse Vogelbescherming neemt de kosten van deze cursus voor haar rekening.

Deelnemers krijgen na aanmelding het volledige en definitieve cursusprogramma toegestuurd.

Voor inlichtingen of aanmelding (maximaal 25 deelnemers) kunt u tussen 18.00 en 20.00 uur bellen met Jaap Zoet :070-309 70 31 of 06-54 60 86 58.

Vogels van de Nederlandse Rode Lijst

DOOR TOM LOORIJ

Deel 4: Het kleinst waterhoen

FOTO: BOUDEWIJN SCHREINER

Het hanteren van de Rode Lijst heeft één bezwaar: hij wordt slechts eens in de 10 jaar bijgesteld en de laatste stamt alweer uit 2004. En dan blijkt dat veranderingen in de vogelstand snel gaan. Zo viel het kleinst waterhoen in 2004 in de categorie 'Verdwenen uit Nederland' en het verhaal begint met de vermelding 'Laatste broedgeval in 1972'!

Nu moet die vermelding wel genuanceerd worden, beter zou zijn 'laatst bewezen succesvolle broedgeval'. Er zijn na 1972 jaarlijks wel regelmatig waarnemingen geweest van het kleinst waterhoen, maar allemaal op zijn gunstigst met vermelding van 'baltsend' of 'roepend'. Maar nestvondst of waargenomen jongen, ho maar! Deze waarnemingen vat SOVON in de diverse broedvogelatlassen kernachtig samen tot de vermelding: aantal territoria jaarlijks 0 tot 20. Territoria zullen het ongetwijfeld geweest zijn, maar dat betekent dus nog niet succesvolle broedgevallen.

En nu opeens in 2009 wordt de Rode Lijst gelogenstraft met maar liefst twee broedgevallen tegelijk: één in De Groene Jonker bij Zevenhoven en één in de omgeving van Warmond! En dan te bedenken dat er tussen 1863 (!) en 1972, dus in ruim een eeuw, maar 18 zekere broedgevallen waren. Maar het is aannemelijk dat de vogel vroeger best wel een jaarlijkse, zij het zeldzame, broedvogel geweest kon zijn. Die zeldzaamheid staat wel vast, maar het is ook zeker dat de moeilijke determinatie, zijn grotendeels nachtelijke leefwijze, het kleiner aantal doorgewinterde vogelaars en de minder goede waarnemingsapparatuur er mede debet aan zijn geweest dat hij niet jaarlijks als broedvogel kon worden vastgesteld.

Toch zijn er duidelijke aanwijzingen dat hij de laatste tientallen jaren kennelijk erg achteruit moet zijn gegaan. Het aantal waarnemingen beperkt zich in de 21ste eeuw tot één à drie per jaar. En dat ondanks het toenemend aantal fanatieke *diehards* onder de vogelaars dat bij nacht en ontij op geschikte plaatsen eropuit trekt, soms gewapend met bandopnames van zijn geluid. Maar zelfs voor die *diehards* blijft het een lastige soort, zijn geluid is zacht, lijkt op dat van een groene kikker of het mannetje van de zomertaling en valt in een koor van nachtelijke geluiden lang niet altijd op.

Die waarnemingen in De Groene Jonker en bij Warmond waren vooral te danken aan het feit dat de aanwezigheid van het paartje zou uitmonden in een broedgeval, de vogels zich daardoor ook overdag lieten zien (vanaf half juli ook met hun jongen), maar ook omdat er een voor mensen goed toegankelijk pad vlak langs hun verblijfplaats liep. Zijn voorkeursbiotoop is namelijk een omgeving van moerassen van zeggen, verlandingszones, ondergelopen graslanden en dergelijke, kortom een biotoop dat redelijk makkelijk benaderbaar is. Overigens zijn die biotoopeisen ook in zijn voordeel. Op diverse plaatsen in ons land wordt aan natuurontwikkeling gedaan, waarbij de nadruk wordt gelegd op het aanleggen van dergelijke plas-drassituaties. Ook het Actieplan Moerasvogels van Vogelbescherming Nederland is erop gericht biotoop te ontwikkelen waar andere kritische soorten als roerdomp, woudaap en snor zich thuis voelen. Het is goed mogelijk dat het kleinst waterhoen meelift met deze ontwikkelingen en wellicht in de toekomst vaker tot broeden komt.

En wat betreft de Haagse regio? Daar kunnen we kort over zijn. In 1975 werd er één gehoord in de Meeslouwerpolder, die toen nog volop in ontwikkeling was, en in 1977 werd er zelfs een territorium aldaar vastgesteld. Bij het verdwijnen van het gebied verdween ook de kleine kans tot vestiging van de soort. Maar in 2004 werd hij door veel vogelaars in het broedseizoen gezien in Lentevreugd, het natuurontwikkelingsgebied in Wassenaar. Helaas daarna niet meer, maar het bewijst wel dat de vogel flexibel genoeg is om van nieuwe gebieden snel te profiteren.

En verder werd er in 2005/2006 regelmatig één gezien in de omgeving van Reigersbergen. Dit was echter een exemplaar dat ontsnapt was uit een collectie watervogels en dus niet een echte wilde vogel.

Ten slotte nog een minder bekend leuk weetje: het kleinst waterhoen is een uitgesproken trekvogel die in de winter in zuidoost Afrika verblijft. En dat zou je toch niet onmiddellijk gedacht hebben van zo'n kleine vogel uit een vogelfamilie die niet bekend staat als uitstekende vliegers.

Oproep

Wie helpt ons het inventarisatierapport te maken?

Het bestuur van de Haagse Vogelbescherming is naarstig op zoek naar iemand die kan helpen met het verwerken en vormgeven van de telgegevens en waarnemingen van onze vogelwachters ten behoeve van het Inventarisatierapport 2009.
Hebt u affiniteit met Excel, vormgeving en vogels en hebt u tussen januari en eind maart enige uren per week de tijd om aan het Inventarisatierapport te werken, meld u dan aan bij Idde Lammers: *info@idde.nl*. Beschikt u niet over alle bovenstaande capaciteiten, maar zou u zich wel voor een bepaald onderdeel willen inzetten, geef dit dan ook door. Samen moet het lukken ook volgend jaar weer een Inventarisatierapport te laten verschijnen.

Het gaat niet altijd goed

DOOR LILY WEERDESTEIJN

U heeft al eens kunnen lezen over ons probleem met het opvangen en grootbrengen van jonge knobbelzwanen. Wij zijn heel blij dat we sinds vier jaar van de gemeente in Madestein een vijver mogen afzetten. Zo'n vijver moet wel vol liggen met kroos, het voedzaamste eten voor zwanen. Dit keer was het de vijver vlakbij de 'levende have' van de politie. De afrastering om vroegtijdig ontsnappen te voorkomen, werd weer geplaatst en Ruud, onze nieuwe beheerder, kreeg een spoedcursus 'zwanenopvoeden'. Na de nodige aanpassingen werden de eerste zeven jongen losgelaten. Alles ging goed en drie weken later kwamen er vijf bij.

Het weer was prachtig en de temperatuur steeg. De zwaantjes groeiden voorspoedig. Tot er op een ochtend drie dood in het water lagen. De dierenambulance heeft ze voor ons eruit gehaald. Het waren mooie dikke jongen. De rest zwom er zo te zien nog goed bij. Helaas lagen er de volgende dag weer twee dood. Vermoedelijk ging het hier om botulisme, omdat deze vergiftiging zo snel gaat. De overige zwaantjes waren gelukkig op de kant geklommen en we hebben ze gauw weggehaald. We moesten ze tijdelijk opvangen in een buitenvolière met poedelbad. Iedere dag werden de nodige emmers kroos geschept, want ze aten als 'polderjongens'. Alleen zoveel zwanen voor een langere periode binnen, wordt onhoudbaar, ook vanwege stankoverlast.

Dus wij gingen naarstig op zoek naar een geschikte plek in de vrije natuur. Die vonden we langs de Madepolderweg.

Binnen is krap

FOTO: CARLA VAN PELT

Eten als polderjongen

FOTO: HETTY MOS

Een prachtige sloot vol waterplanten en kroos, met vlakbij een uitloper van de surfplas. Ruud en Pieter moesten nu een flink stuk afzetten om te voorkomen dat de vogels het verkeer zouden gaan 'regelen'. Toch zaten ze hier niet geheel veilig, want de jongste van het stel vonden we op een ochtend dood op de kant. Kop eraf en een flink stuk uit de borst en hals; de vos was op jacht geweest. De overige zwanen zwommen nog rustig rond. Je moet ook als jonge zwaan 's nachts op het water blijven, anders ben je de pineut.
De zes overgebleven vogels hebben de sloot leeggegeten en zijn eind september vertrokken.
Opgelucht, maar toch ook teleurgesteld, hebben we het broedseizoen afgesloten. Vier jaar ging het goed. Het levende bewijs zwemt nog steeds rond in de wateren langs Vroondaal. Het mannetje van dat zwanenkoppel is één van onze eerste jongen die op deze manier in de vrije natuur is opgegroeid. Het blijft toch het beste om ze zo vroeg mogelijk buiten te hebben.

Vrijheid blijheid

FOTO: MAARTEN SOUVERIJN

Help de vogels de winter door!

Vogelasiel de Wulp verkoopt weer

wintervoer

Dagelijks af te halen tijdens de openingstijden van het asiel (9.00-17.00 uur).
Gezien onze beperkte kasmiddelen verzoeken wij u contant en het liefst met gepast geld te betalen.
Alle opbrengsten komen ten goede aan het Vogelasiel.

Dank u en tot ziens!

Vogelasiel de wulp...
Heeft nu ook een eigen e-mailadres:
vogelasieldewulp@gmail.com

De overige e-mailadressen op een rijtje:
Informatie over de Haagse Vogelbescherming e.d.: *info@haagsevogels.nl*
Redactie: *dewulp@gmail.com*
Ledenadministratie: *hvbleden@planet.nl*
Excursies en lezingen: *hvbexcursies@live.nl*

Meer foto's van de visarend in Meijendel

De jonge visarend was zo'n 4,5 week aanwezig. Twee dagen lang kreeg hij gezelschap van een tweede jonge vogel. De visjes op de foto's zijn baarsjes. Alle foto's zijn genomen bij het grote meer tegenover het Panneduin (achter de ringbaan) en vanaf de Prinsenberg.

Voor de Haagse skyline

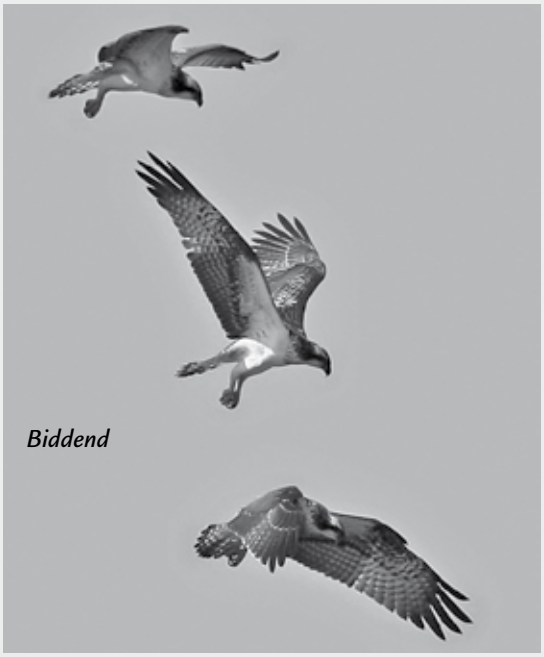

Biddend

Succesvolle vangst

Nieuwe leden

N.a.v. het Vogelfestival

M. Dubbeld, Den Haag
W. Voortman, Rijswijk
J. Jetten, Den Haag
M. van de Biggelaar, Rijswijk
M. Gieskens, Leidschendam
D. Klaar, Voorburg
J.F. van Niel, Den Haag
R. ten Ellen, Den Haag
G. Lammers, Leidschendam
T. Vellekoop, Monster
R. Vellekoop, Monster
R.L.G. Gordijn, Leidschendam
A. de Wit, Den Haag
B. van Elk, Den Haag
V.M.C. van Berkel- v.d. Honert, Den Haag
M. Peletier, Den Haag
U. Spaans, 's-Gravenzande
M. Meeuwisse, Voorburg
A.G.J. Withaar, Voorburg

Jeugdleden

Casper Groenewegen, Voorburg
Max Holman, Voorschoten
Michelle van de Hoek, Voorschoten
Nathan Alblas, Zoetermeer
Joost Beijer, Naaldwijk
Maarten Tjebbes, Leidschendam
Wouter Duindam, Naaldwijk
Frits Duindam, Naaldwijk

Spreeuwenzwerm

DOOR HENRY VAN SANDERBURG

op engelblauw
op regengrauw
keert
najaarslucht
gebald
zijn licht -

geklauwde vlucht
een spreeuwlijk
werveldicht

Gezien in de regio

rondom Den Haag, augustus - half oktober 2009

DOOR ANDRÉ LEEGWATER

De mooie zomer is ongemerkt overgegaan in een even mooie nazomer. De temperaturen zijn uiteraard wat lager, maar dat het in het zonnetje nog erg aangenaam kan zijn, blijkt uit de soms nog voluit zingende *tjiftjaffen*. Is dit misschien een voorbode van een toenemend aantal overwinteraars? Willen de late zangers misschien hun doortrekkende soortgenoten laten weten dat deze stek bezet is?
Honkvast was in elk geval wel een *visarend* die tussen eind augustus en de eerste week van oktober de plassen bij de watertoren in Meijendel had verkozen tot vaste visplaats. Diverse vogelliefhebbers hebben kunnen genieten van deze grote visser en zelfs succesvolle duiken gezien. Minstens net zo spectaculair is de waarneming van een *zwarte wouw*, ook in Meijendel. Ook nog steeds bijzonder, hoewel hij steeds vaker gezien wordt, is de *slechtvalk*. Deze robuuste valk houdt zich al enkele winters aaneen op in de polders tussen Den Haag, Leidschendam en Wassenaar. Ook nu wordt er weer regelmatig een gemeld. Van de overige roofvogels werden vooral de *boomvalk* en de *wespendief* veel gemeld.
In Meijendel was naast de roofvogels de afgelopen maanden veel fraais te zien. Meldingen van *witoogeend* en *draaihals* zijn wel heel bijzonder. *Krooneenden* beginnen al bijna gewoon te worden, en ook de *kleine bonte specht* lijkt zich uit te breiden.

visarend

De Starrevaart blijft ondanks het gemis van de vogelhut een populaire plaats voor vogelaars. In augustus konden zij profiteren van de relatief lage waterstand in de vogelplas. *Porseleinhoentjes* en *waterrallen* betoonden zich erg gewillig even voor de lens van camera, kijker of telescoop te verschijnen. Bij het parkeerplaatsje lieten twee *ijsvogels* zich soms opmerkelijk gemakkelijk zien. Recent is enkele keren een *roodhalsgans* gesignaleerd, veelal in een groep *brandganzen*.
Erg leuk, tot slot, was een melding van een *ransuil* die een anonieme waarnemer bij zijn moeder in een notenboom aan de Veursestraatweg ontdekte na een vondst van braakballen.
Nu het herfst is, valt er de komende tijd vast weer veel te genieten van de grote stroom doortrekkers en wintergasten. Goed opletten of daar weer wat bijzonderheden tussen zitten! (Hoewel natuurlijk iedere vogel op zijn manier bijzonder is...)

Oproep

Oproep aan alle actieve vogelwachters en tellers

Beste medevogelaars,
In december ontvangt u van mij de uitnodiging voor het inleveren van uw telgegevens over 2009. Maar graag wil ik, als lid van de veldwerkcommissie, alvast vragen uw verslag en ingevulde Excel-tellijst bijtijds toe te zenden, zodat wij aan de slag kunnen met het samenstellen van het inventarisatie-rapport. Veel vogelplezier toegewenst en alvast fijne feestdagen gewenst!

Hartelijke groeten,
Ruud van der Waard

Mevrouw Lita Paauwe (70 jaar) deelt leuke foto's met ons van halsbandparkieten ("groene rakkers", zoals zij de vogels noemt), die in de tuin van zonnebloempitten snoepen.

Natuurlinks

Interessante en leuke internetsites over de natuur en vogels in het bijzonder. Uw tips zijn weer welkom voor de volgende Wulp, dank u!

www.vogels.nieuwslog.nl
al het meest recente vogelnieuws uit binnen- en buitenland op één pagina

www.vogelbescherming.nl
onder kopje 'Actueel' en 'Nieuws' alles over de Stadsvogelconferentie van 5 november jl., Den Haag was één van de genomineerde gemeenten voor de Stadsvogelprijs met de publiciteitscampagne 'Wie de huismus niet eert, is de ooievaar niet weerd'. Welke gemeente is de winnaar?

www.wildlifechannel.tv
Engelstalige site met natuurfilms en -documentaires. Bij guur winterweer thuis genieten van prachtige beelden en interessante informatie.

Bischof
landscaping

Advies • Aanleg • Onderhoud
Sierbestrating • Vijvers

070 - 419 03 03
mobiel 06 - 534 903 03
www.bischof.nl

P.E. Bischof
Veursestraatweg 106, 2265 CG Leidschendam

Verenigingswinkel

Voor informatie, publiciteit en verkoop

Open elke 1e zondag van de maand in het vogelasiel van 13.00 tot 16.00 uur.

Div. vogelkijkgidsjes v.a. 9,95
Vogels op en rond de voederplank 12,50
NIEUW! Haymans vogelgids in handig zakformaat (vernieuwde uitgave) 14,95
Cd's vogelgeluiden v.a. 10,95

Dvd's vogels rondom ons huis per stuk 24,95
"Onze roofvogels en uilen"
"Onze meeuwen en sterns"
"Onze eenden"
"Zwanen en wilde ganzen"

"Vogels onder dak" boekje met alle informatie over nestkasten 12,50
Nestkasten van hout 8,00
Plaatjes voor vernieuwing nestkasten 1,00
Div. modellen nestkasten op bestelling; bouwtekeningen, zie onze website

NIEUW! Bekercollectie is uitgebreid tot 12 vogelsoorten met o.a. de mooie ijsvogel en zomerse zwaluwen 3,95-4,00
Raamstickers per vel (3st. A4)wit en zwart 2,00
Gekleurde raamvogels per vel A4 2,00
Div. vogelherkenningsplaten A4 0,50
Div. vogelkaarten v.a. 0,50

Kwartetspel vogels 6,95
Kaartspel vogels 5,95

Draagtas ongebleekt katoen Vogelasiel De Wulp/ Haagse Vogelbescherming 3,50

Diverse wisselende cadeauartikelen

Het jaarlijks inventarisatierapport voor leden gratis
Voor niet-leden 3,75

Heeft u buiten bovengenoemde openingstijd iets nodig, dan kunt u telefonisch contact opnemen met 0174 - 21 38 25

Voor informatie kunt u ook terecht op de website: *www.haagsevogels.nl* onder het menu-item "vereniging"

Adressen

Bestuur

Frederik Hoogerhoud	voorzitter
Marianne Hoeing	penningmeester
Aletta de Ruiter	secretaris a.i.
Ton Haase	lid
Idde Lammers	lid
Rogier Mos	lid

Correspondentieadres bestuur:
Altingstraat 12, 2593 SX Den Haag

Rekeningnummer penningmeester 358.61.85

Commissie Excursies en Lezingen
Contactpersoon:
Nicolette Rab 070 - 354 89 74
E-mail *hvbexcursies@live.nl*

Commissie Veldwerk
Contactpersoon:
Boudewijn Schreiner 070 - 350 53 88

Verenigingswinkel
Contactpersoon:
Riet Langenhuizen 0174 - 21 38 25
Trompstraat 17, 2684 XC Ter Heijde/ Monster
Rekeningnummer 203.19.03 t.n.v. verkoop en publicatie Haagse Vogelbescherming

Vogelasiel "De Wulp"
Heliotrooplaan 15, 2555 MA Den Haag
Telefoon 070 - 323 15 68
B.g.g. 0174 - 21 38 25
Rekeningnummer 509.26.75

Informatie
Voor alle vragen over (wilde) vogels en vogelbescherming kunt u bij ons terecht via e-mail *info@haagsevogels.nl* of telefoonnummer 0174 - 21 38 25

Alarmnummer Milieuzaken
Voor alle spoedeisende milieuzaken (bijv. kap- en snoeiwerk in de broedtijd) kunt u contact opnemen met Frederik Hoogerhoud: 06 - 41 27 15 31

DE SPECIALIST!

Ieder zijn hobby en ieder zijn vak! Daarom waarderen velen het uitgebreide assortiment en de productkennis van Ringfoto Focus!

Met de nieuwste digitale spiegelreflexcamera's en objectieven gaat er een wereld open op het gebied van natuur- en vogelfotografie. Een macrolens voor de kleinste details en een flinke telelens om vogels dichterbij te halen. Met onze vakkennis haal je snel de mooiste resultaten! *Bij aanschaf van een digitale reflexcamera ontvang je alvast gratis een grote canvas afdruk!*

Het opnemen van vogelgeluiden wordt steeds leuker met de nieuwe geluidsrecorders. Sluit een richtmicrofoon aan en je kunt alle vogelgeluiden opnemen om ze later op de pc terug te luisteren! Het is een perfecte manier om de moeilijke soorten te leren kennen en het laat je later nog eens genieten van al die bijzondere geluiden! Uiteraard kan een geluidsrecorder ook voor muziekopnamen worden gebruikt!

Reeds jaren zijn we de grootste Swarovski-dealer van Den Haag en hebben we een goede selectie van de kijkers en telescopen op voorraad. Het doordachte design, de beste materialen en de topkwaliteit lenzen staan garant voor jarenlang kijkplezier! Bijzonder van Swarovski is ook de service bij calamiteiten: onderdelen zijn snel beschikbaar en de coulance van de servicedienst is beroemd.

Vele accessoires zijn onmisbaar bij vogels kijken of fotograferen! Of het nu gaat om een stevige fototas of een goed statief, we hebben het allemaal! Maar denk ook aan filters, geheugenkaarten en reinigingsartikelen! Tenslotte hebben we alles in huis om van uw opnamen fraaie posters, canvasafdrukken en digitale fotoboeken te maken!

RINGFOTO FOCUS

Hét adres voor
●verrekijkers●telescopen●digiscoping●fotografie

Thomsonlaan 96 2565 JE Den Haag
Kon. Julianaplein 10 2274 JD Voorburg
www.ringfotofocus.nl